

INHOUDSOPGAVE

Inleiding: Vrijheid en gelijkheid: wat staat er op het spel?	9
<i>Jasper Doomen & Afshin Ellian</i>	
De sterfelijke god en de eeuwige terugkeer naar gelijkheid: Gelijkheid en vrijheid, maar voor wie en tot hoever?	25
<i>Afshin Ellian</i>	
1 Gelijkheid en vrijheid: de constituerende beginselen	26
2 Een mensbeeld als de grondslag van gelijkheid en vrijheid: na de zondeval, de wolf of de engel?	31
3 De conflicterende beginselen: de strijd om de erkenning	37
4 De ondragelijke lichtheid van reductio ad absurdum: de banaliteit van een polemieek over gelijkheid, vrijheid en vrouwelijkheid	40
Nivelleren als een feest? Waarom Rawls' denken onverminderd relevant is	49
<i>Ronald Tinnevelt</i>	
1 Economische ongelijkheid: Van Spekman tot het Wereld Economische Forum	50
2 Rawls' theorie van rechtvaardigheid in een notendop	53
3 'Snelste stijging armoede sinds uitbraak recessie'	55
4 'Waarom is het nodig dat mensen die het al goed hebben er elke keer weer op vooruitgaan?'	58
5 En wat met de 99 procent? Van 'social minimum' terug naar 'subsistence rights'	63
Equal concern and respect. Ronald Dworkins gelijkheidsbeginsel	69
<i>Arie-Jan Kwak</i>	
1 Rechtvaardigheid als eerlijkheid	70
2 Gelijkheid	72
3 Equal concern and respect	77
4 Gelijkheid van middelen	81
De gelijkheid en vrijheid van mensen en andere dieren	87
<i>Paul Cliteur & Janneke Vink</i>	
1 Het gelijkwaardigheidsbeginsel	88
2 Irrelevante ongelijkheid ontmaskerd	89
3 De "fence-sitters"	91

INHOUDSOPGAVE

4	De dierenethiekbeweging	94
5	De religieuze pijler	94
6	De seculiere pijler	96
7	Het nieuwe gelijkheidsdenken	98
8	Naar een non-discriminatoire wetgeving	100
9	De democratische meerderheid	101
10	Zou een verbod op vlees eten strijdig zijn met keuzevrijheid?	101
11	Vleesconsumptie is geen louter persoonlijke keuze	103
	Gelijkheid als voedingsbodem én beperking van vrijheid	107
	<i>Jasper Doomen</i>	
1	Het dictaat van de gelijkheid	108
1.1	Begripsbepalingen	108
1.2	Een moreel beginsel: eerste poging	108
1.3	Een moreel beginsel: tweede poging	111
1.4	Een realistisch beginsel	112
2	Legitiem beperkte vrijheid	113
2.1	Het negeerbeginsel	113
2.2	Godsdienstvrijheid	118
2.3	De illusie van de neutrale staat	121
	Een geschiedenis van het delict ‘groepsbelediging’ en een blik op het Amerikaanse First Amendment	125
	<i>Tom Herrenberg</i>	
1	De vrijheid van meningsuiting en de achtergrond van ‘groepsbelediging’	127
2	Kritiek op het voorstel	130
3	De Amerikaanse benadering: ‘content neutrality’ in ‘public discourse’	133
4	De verschillen nader bekeken	135
	Het boerkaverbod: de laatste mode? Een handleiding voor het debat	143
	<i>Machteld Zee</i>	
1	De boerka is niet islamitisch	145
2	Het zijn er maar een paar	148
3	S.A.S. versus Frankrijk: het Europees Hof aanvaardt het boerkaverbod	150
4	Het dragen van een boerka is onderdrukkend voor vrouwen	151
5	Vivre Ensemble	155

6	Islamofobie	156
7	De gezichtssluier als symbool van een politieke ideologie	158
	Theoterrorisme: humanitaire interventie bij ons	161
	<i>Paul Cliteur & Maurits Helmich</i>	
1	De wijze waarop westerse staten interveniëren	162
2	De culturele botsing van waarden	166
3	De opkomst van het religieus fundamentalisme	168
4	De twee wereldbeschouwingen	169
5	De analyse van de Amerikaanse president	172
6	De relatie tussen religie en religieus fundamentalisme	174
7	De confrontatie tussen modernisme en religieus fundamentalisme in Nederland	175
8	De pedante moralisten van Harold Laski	177
9	Geen botsing van beschavingen, wel botsing van wereldbeschouwingen	180
	Religie in het debat tussen laïcisme en pluralisme. – Naar een nieuw paradigma voor de plaats van religie in de samenleving en in (financiële) verhouding tot de overheid	185
	<i>Bart Labuschagne</i>	
1	De methodologische basis: symbolische representatie	189
2	Representatie in het oude Israël	191
3	Representatie in het vroege christendom en in de vroegmoderne tijd	195
	Religie verdient ruimte doch geen bijzondere plaats in de liberale rechtsstaat	203
	<i>Fleur de Beaufort</i>	
1	Godsdienstvrijheid en het liberalisme	204
2	Religie en de vrijheid van meningsuiting: strafbaarstelling godslastering	207
3	Religie en de vrijheid tot vereniging: de SGP	211
4	Religie en de ruimte die ouders toekomt in de opvoeding	214
	Zonder godsdienstvrijheid geen rechtsstaat	219
	<i>Maarten Neuteboom</i>	
1	Godsdienst en levensovertuiging: zoveel hoofden, zoveel zinnen...	221
2	Religie en moderniteit of de vestiging van het aardse zonder grond	224

INHOUDSOPGAVE

2.1	Wetenschap en religie: een spanningsvolle verhouding	227
2.2	De emancipatie van het individu	228
2.3	De alomtegenwoordigheid van het immanente	230
3	Waarom de rechtsfilosofische theorie weerbarstiger is dan de juridische praktijk	231
4	Christendom en rechtsstaat	236
4.1	Morele gelijkwaardigheid	237
4.2	Burger van twee werelden	239
4.3	Gewetensvrijheid	240
	Vrijheid en gelijkheid in historisch perspectief	245
	<i>Vincent Tassenaar</i>	
1	Vrijheid en gelijkheid in historisch perspectief	248
2	Schetsen van de ontwikkeling van de Nederlandse multiculturele samenleving vanaf 1960	252
3	Het publieke debat	257
4	Gelijke kansen in de huidige Nederlandse samenleving	258
	De meerderheid in rechtvaardigingsnood: culturele rechten van nationale meerderheden tussen universalisme en minderheidsrechten	265
	<i>Ruud Koopmans</i>	
1	Universele mensenrechten en het anti-discriminatiebeginsel	269
2	Minderheidsrechten	272
3	De normatieve basis voor minderheidsrechten	275
	Het multiculturalisme als een egalitair-liberaal erkenningsparadigma	287
	<i>François Levräu</i>	
1	De egalitair-liberale politiek van redistributie	287
2	De (cultuur-symbolische) politiek van erkenning	290
3	Multiculturalisme: erkenning en herverdeling	291
4	Sociale en natuurlijke omstandigheden	295
5	Constitutieve bindingen	297
6	Multiculturalisme en het liberale triplet in beleidsperspectief	299
7	Multiculturalisme anno 2014?	303
	Auteursinformatie	309